

Socialistisk presspropaganda

"Den borgerliga pressen skall utestängas från arbetarhemmen, det är den uppfattning som är den ledande inom arbetarkommunerna. Det händer att man noterar den arbetare som man sett bära en sådan tidning i fickan och vill förhindra det. Regeringens representanter och riksdagsledamöterna, de får ju, de bör ju läsa. Men de andra... Man till och med försvarar denna princip. Ett fritt land?"

Dessa ord uttalades för ett par veckor sedan av en socialdemokrat, Edvin Olof-Ors, som efter att ha arbetat inom partiet under årtionden begärde sitt utträde och hade mod att tala om varför han gjorde det. Han ville protestera mot likriktningen, påtryckningarna, ofriheten, alla de tendenser som gör det berättigat att tala om försök att bygga upp ett statsparti inom den svenska folkstyrelsen. Hallaffären, som var den omedelbara anledningen till hr Olof-Ors åtgärd, gav pålitliga och avskräckande vittnesbörd om dessa tendenser. Man ville systematiskt hindra att uppgifter om intriger, oegentligheter och motsättningar inom partiet kom till den icke-socialistiska pressens kännedom, och man försvarade offentligt dessa avsikter. Varför? Uppenbarligen därför att om dylika uppgifter hölls hemliga för alla utom partiet, vore det möjligt för partibyråkratin att framtvunga tystnad kring ting som

kunde väcka oro och missnöje, att dirigera sina underhavande med än större effektivitet. Hur lätt skulle det inte vara att disciplinera arbetarna om de endast hade tillgång på av partiet godkända nyheter? Hrr Hall och Wahlbärj, för att ta blott de senaste exemplen, skulle i så fall fortfarande kunna prisas som fullgoda ledargestalter inom landets största parti.

Den onda vilja om vilken hr Olof-Ors talar har under de senaste åren kommit till uttryck på många sätt. Man har uppmanat folk att hellre köpa tidningar från det parti som betecknas som en femte kolonn än tidningar som företräder demokratiska riktningar. Man har angripit de icke socialistiska tidningarnas ledare och ägare som bedragare och köpta agenter — angrepp av en simpelhet som helt saknar motstycke på motståndarsidan. Denna ton från det socialdemokratiska hållet har av gammalt ansetts så självfallen — i själva verket var den vida rårare förr än nu — att i regel ingen notis tagits om en så föråldrad och förfelad teknik.

En ny metod har lanserats i en artikel i tidskriften Fackföreningsrörelsen; den är så pass lätt genomskådad att endast den debatt den väckt kan motivera en replik. Under tioårsperioden 1939—1949 har, påstås det, den samlade pressens upplagor ökat med 43 procent, medan den socialdemokratiska pressen växt med 70 procent. Detta beror, fortsätter man, därpå att de socialdemokratiska tidningarna blivit mindre ensidigt politiska, medan opposi-

tionspressen — främst folkpartipressen — blivit starkare politiserad. Resonemanget utmynnar i hotelsen att arbetarna skall lämna den "borgerliga" pressen om denna inte blir politiskt relativt färglös.

För det första är en stark procentuell ökning som bekant lättare att genomföra från en låg än från en hög utgångssiffra — redan med detta påpekande faller hela resonemanget. Att den socialdemokratiska pressen varit naturligt svag i vårt land är otvivelaktigt; dess relativa uppgång är inte förvånande eller oroande, utan ett lätt förklarligt och förstället fenomen. För det andra: först från år 1942 finns en ordentlig tidningsstatistik (publicerad av Tidningsstatistik Aktiebolag), och enligt denna har folkpartipressen 1942—1949 stigit från 46 till 49,4 procent av den samlade pressen, den socialdemokratiska pressen från 15,5 till 17,4 procent, medan högerpressen sjunkit från 27,3 till 22,2 procent. Själva utgångspunkterna för de refererade påståendena är alltså totalt felaktiga. Vad beträffar Dagens Nyheter,

som särskilt utpekats, har dess upplaga 1939—1949 ökat med mer än 90 procent. Om den alltigenom ovederhäftiga framställningen i Fackföreningsrörelsen, skriver Aftontidningen att "Dagens Nyheter... tigit still i förhoppning att artikeln skulle förbigås med tystnad!"

De i artikeln gjorda reflexionerna är lika värdelösa som de siffror på vilka de bygger. I stort sett har den socialdemokratiska pressen sedan ett halvs sekel blivit mindre ensidigt politisk, men den är fortfarande mera politiserad än oppositionspressen i den meningen att partisyner i vida högre grad färgar kulturartiklar, nyheter, kåserier, verser osv. Den press som stöder folkpartiet utan att — som den socialdemokratiska — vara partiorgan har visserligen blivit mera politiskt aktiv under senare år, särskilt efter samlingsregeringens avgång och inför socialiseringshotet, men den har inte politiserats i den mening som av gammalt varit naturlig för socialdemokratiska organ.

Inom högern, som står något vid sidan av denna sak, har Kvällsposten på ett tilltalande sätt reagerat mot regeringspartiets metoder. Svenska Dagbladet har däremot refererat den groteska artikeln med välvilligt intresse och utan försök att ta reda på enkla fakta. Förklaringen är naturligtvis inte bara att denna fromsinta tidning numera sitter vackert för även den minsta sockerbit, utan också att socialdemokratin och högern inte tävlar om röster och prenumeranter — därav den gemensamma böjelsen att attackera folkpartiet. I detta fall borde det åtminstone stå klart att attacken är förfelad.